

Наставно-уметничко-научном већу Факултета музичке уметности у Београду
Б е о г р а д, Краља Милана 50

Сенату Универзитета уметности у Београду
Б е о г р а д, Косанчићев венац 29

Предмет: Извештај Комисије за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта

**„Чиниоци интерпретације соната за виолину и клавир Роберта Шумана из
перспективе пијанисте“**

Кандидат: **мр Јасна Туцовић**

Комисија за оцену и одбрану у саставу: доктор уметности Горан Маринковић, редовни професор ФМУ, доктор уметности Теа Димитријевић, ванредни професор ФМУ, доктор уметности Игор Лазић, доцент ФМУ, доктор уметности Катарина Радовановић Јеремић, ванредни професор Филолошко-уметничког факултета у Крагујевцу и доктор уметности Дејан Суботић, ванредни професор ФМУ, ментор, упознала се са писаним делом докторског уметничког пројекта кандидата Јасне Туцовић „Чиниоци интерпретације соната за виолину и клавир Роберта Шумана из перспективе пијанисте“.

На основу сазнања која је стекла анализом овог рада, биографских података, досадашњих уметничких резултата кандидата и уметничке презентације, Комисија подноси следећи извештај Наставно - уметничко - научном већу Факултета музичке уметности у Београду и Сенату Универзитета уметности у Београду.

Биографија кандидата

Јасна Туцовић је рођена 1975. године у Београду. Дипломирала је клавир на ФМУ 1996. године у класи проф. Невене Поповић, са највишом просечном оценом у генерацији (9.92). Магистрирала је клавир 2002. године у истој класи са просечном оценом 10.00, а 2000. године је завршила и двогодишње специјалистичке студије камерне музике у класи проф. Оливере Ђурђевић. Од 2009. године је докторант на Катедри за камерну музику ФМУ у Београду. Похађала је мајсторске курсеве пијаниста Паула Гулде и Павела Нерсесјана.

Током школовања учествовала је и освајала награде на такмичењима: друга награда на Републичком такмичењу ученика и студената музике 1989. године, трећа награда у Стреси (Италија) 1991. године, као члан клавирског трија, трећа награда у Риму 1993. године, као солиста, друга награда на ЕПТА-ином такмичењу у Београду 1997. године и прва награда на такмичењу „Петар Коњовић“ у Београду 1998. године, у категорији дуо виолина-клавир. Добитница је награде из фонда Слободанка Милошевић-Савић за најбољи успех из главног предмета на завршној години студија. Била је стипендиста владе Србије, као и аустријског WUS-а.

Као камерни музичар и солиста одржала је низ концерата у земљи и иностранству. Сарађивала је са многим истакнутим домаћим и страним уметницима. Са Хором РТС је у три наврата извела Брамсове вокалне циклусе *Liebeslieder*, *Neue Liebeslieder* и *Zigeunerlieder* у дворани Коларчеве задужбине, 2003. и 2004. године са диригентом Владимиром Крањчевићем и пијанисткињом Мајом Рајковић, а 2011. са диригентом Младеном Јагуштом и пијанисткињом Мери Бојић Радојчић. 2009. године је наступила са оркестром Београдске филхармоније и диригентом Мухаи Тангом (Кина) изводећи солистичку деоницу клавира у „Петрушки“ Стравинског такође на Коларцу. 2001. године одржала је целовечерњи камерни реситал у великој сали Коларчеве задужбине са виолончелистом Драганом Ђорђевићем. Учествовала је на БЕМУС-у 2001. године концертом са виолончелистом Драганом Ђорђевићем у Скупштини Београда, а 2004. са флаутистом Љубишом Јовановићем у Сали Београдске филхармоније. 2008. године је одржала концерт са сопраном Катарином Јовановић

којим је отворена Међународна трибина композитора у Београду, чији је редовни учесник-извођач. Одржала је два реситала са виолинисткињом Дејаном Голочевац, у Скупштини града 2010. у оквиру Југоконцертове сезоне и у Галерији Артгет 2011. године. 2007. године наступила је заједно са пијанисткињом Мери Бојић Радојчић на концерту у оквиру фестивала Будва Град Театар са соло-певачима Евелин Чесла (Немачка), Лучијом Наполи (Италија), Балтазаром Зуњигом (Мексико) и Ником Вутерсом (Холандија).

Током 2009. и 2010. године учествовала је на серији концерата са сопраном Катарином Јовановић и баритоном Владимиром Андрићем у оквиру промоције Антологије српске соло-песме у организацији Удружења композитора Србије у Пријепољу, Београду, Новом Саду, Лесковцу и Неготину (у оквиру „Мокрањчевих дана“), док је један концерт одржан и у Букурешту, у згради Уније композитора Румуније. Од 2001. до 2003. године била је члан трија *Donne di Belgrado* са сопраном Анетом Илић и флаутисткињом Станом Крстајић, са којима је одржала низ концерата, између осталог и у Риму 2001. године, у оквиру фестивала *Controcanto*, као и у културном центру Србије у Паризу 2003. године.

Јасна Туцовић је оснивач је и стални гост међународног фестивала класичне музике *CosArt* у Александровцу Жупском. У оквиру овог фестивала одржала је до сада три реситала са Катарином Јовановић (2008, 2009 и 2010.), два реситала са пијанисткињом Мери Бојић Радојчић (2008 и 2010), реситале са виолинисткињом Весном Станковић (2008), виолинистом Богданом Божовићем (2011), а учествовала је на камерним реситалима са виолинистима Весном Станковић и Горданом Трајковићем и виолончелистом Срђаном Сретеновићем.

У сарадњи са виолинистом Горданом Трајковићем остварила је још два значајна камерна пројекта 2008. у сали Београдске филхармоније (са делима Бетовена и Брамса, уз учешће хорнисте Игора Лазића) и 2009. у Галерији Артгет (са делима Франка и Шуберта, уз учешће виолинисткиње Бојане Пантовић, виолончелисте Александра Латковића и контрабасисте Бобана Стошића).

Сарађивала је такође и са следећим уметницима: виолончелисткињом Сандром Белић, флаутистима Јаношом Балинтом (Мађарска), Дебором Крузански (Италија), Милицом

Остојић, Јеленом Драшкоци и Каролином Шантл Зупан (Словенија), кларинетистима Антом Гргином и Огњеном Поповићем, сопраном Људмилом Грос Поповић, као и са камерним оркестром Гудачи св. Ђорђа.

Била је официјелни клавирски сарадник 37. Међународног такмичења Музичке омладине и Првог међународног такмичења „Београдски победник“ у категорији *флаута*.

Остварила је снимке за РТС, међу којима и премијерно изведених дела српских аутора.

Јасна Туцовић је ванредни професор на Катедри за камерну музику ФМУ у Београду.

Детаљна анализа докторског уметничког пројекта

Писани део докторског уметничког пројекта кандидаткиње Јасне Туцовић „Чиниоци интерпретације соната за виолину и клавир Роберта Шумана из перспективе пијанисте“ састоји се од уводног дела, осам поглавља (од којих поглавља о временској организацији и тонском обликовању поседују потпоглавља), закључка и наведене литературе. У додатку се налази списак референтних нотних извора, аудио издања и осталих аудио и аудио-визуелних извора.

У уводном делу јасно је дефинисана област, методе уметничког истраживања, основне хипотезе и циљ. Кандидаткиња објашњава да су интерпретативна питања сагледана кроз неколико основних чинилаца, чија је усклађеност императив камерног извођења: драматургију, карактеризацију, временску организацију, фразирање и тонско обликовање. Она подвлачи да интерпретацију схвата превасходно као тежњу за остваривањем композиторових намера, па је сходно томе циљ истраживања да се, у смислу биографског, естетичког и извођачко-практичног контекста настанка Шуманових соната за виолину и клавир, сагледају њихови садржајни и структурни елементи и да се

одгонетну одговори о ауторовим замислима и извођачким смерницама. Музичка интуиција, кључна за досезање духа музичког дела, према схватању кандидаткиње, не сме бити само резултат искуства, него плод свеобухватног теоријског знања. У истраживању су коришћена *Urtext* нотна издања, уз повремену консултацију других значајних издања. У циљу сагледавања Шумановог музичког језика, анализирана су и нека дела ван опуса за дуо виолина-клавир. Као писане историјске изворе, Јасна Туцовић је користила углавном Шуманове белешке и сведочанства његових савременика, брижљиво покушавајући да раздвоји аутентична документа од апокрифних. Иновативан је поступак консултације интерпретативне традиције путем више од двадесет снимака из различитих периода. Као један од основних циљева истраживања, наведена је потреба постепене промене односа ка Шумановим касним делима, која се одавно сматрају неуспелим и неинспиративним, што је, према становишту кандидаткиње, потпуно неосновано.

У четири прелиминарна поглавља постављене су основе уметничког истраживања. Прво поглавље се односи на Шуманов интерпретативно-естетички концепт и дефинисање извора за његово истраживање (ауторово теоријско дело *Музичка кућна и животна правила (Musikalische Haus- und Lebensregeln)*, његова писма, као и интерпретативне школе савременика). Касније у раду, сваки од интерпретативних елемената је анализиран кроз призму овог концепта. Роберт Шуман често истиче неопходност поштовања композиторове замисли, мада његово схватање улоге извођача и слушаоца указује на индивидуализовање доживљаја уметности музике кроз стварање сопствених нових значења онога што се свира, пева или слуша. Како се кроз вербална упутства уметника из доба немачког романтизма тешко могу верно сагледати извођачки идеали, кандидаткиња наводи велики значај најранијих снимака Шуманових соната, које су остварили уметници који су великим делом били активни у 19. веку. У другом поглављу су сагледане историјске околности настанка соната за виолину и клавир. У наредном поглављу дат је интересантан преглед немачке традиције у домену композиција за овај камерни састав и дефинисано место соната које су предмет истраживања у овом уметничком пројекту. Четврто поглавље се односи на недоумице у тексту треће Шуманове сонате. Наиме, последње Шуманово дело за дуо виолина-клавир је

објављено тек 1956. године, а велики проблем представља чињеница да су финални рукопис и препис изгубљени. Стога су савремена издања заснована на аутографу и препису виолинске деонице FAE сонате (коју су за виолинисту Јоахима заједнички написали Шуман, Брамс и Дитрих, и у коју су укључена два става треће сонате) и радном рукопису преостала два става.

Централни део писаног рада у оквиру докторског уметничког пројекта Јасне Туцовић почиње петим поглављем, детаљним сагледавањем појединачних чинилаца интерпретације. Најпре су сагледани драматургија и карактеризација, као два хијерархијски највиша чиниоца. Истакнуто је да је тумачење драматургије музичког дела чинилац интерпретације који заправо обухвата све друге њене чиниоце. Појам карактера је апострофиран као средишњи појам у Шумановој естетичкој концепцији, као својеврсна спона између музике и целокупног животног искуства. Понирање у поетичку позадину Шуманове музике и његов богати свет осећања и маште неопходно је за креацију сопствених поетских асоцијација интерпретатора. У наставку, детаљно су сагледани драматска организација и карактерни след за сваки од ставова три сонате понаособ. Следеће поглавље обухвата два потпоглавља, у оквиру којих се кандидаткиња бави избором темпа, односно агогиком и флексибилношћу темпа. Истакнута је повезаност карактера и временске организације и анализирани различити приступи у интерпретативном тумачењу ознака за темпо, чак и када су оне метрономски детерминисане. У Шумановом опусу, велики проблем представља проглашавање ауторових ознака невалидним, услед недовољно научно одрживих теорија о истим као плоду композиторове болести или узрокованих неисправношћу његовог метронома. Кандидаткиња аргументовано доводи у питање овакве тврдње и фокусира се на документоване изворе који сведоче о Шумановом односу према питању темпа у музици. Анализирани су и рани снимци његових дела извођача пониклих у пракси 19. века у којима је уочено одступање од метрономских ознака. У наставку је детаљно анализирано питање избора темпа у сонатама за виолину и клавир. Како метрономске ознаке постоје у прве две сонате, као интригантан проблем анализиран је однос савремене извођачке праксе ка темпима финала прве сонате и првог става друге сонате, у коме су одступања од ауторових упутстава честа и

знатна. Питање протока времена је константно сагледано кроз призму карактерних одлика музичког тока, посебно у последњој сонати, у којој је избор темпа у највећој мери одређен овим параметром, као и искуством са осталим сонатама и позним Шумановим остварењима уопште. У потпоглављу које се бави агогиком и флексибилношћу темпа, анализиран је проблем записивања агогичких померања у тексту, која се често не могу прецизно дефинисати вербалним упутствима. Стога су наведени документовани извори у којима Шуман износи своја становишта о овом питању, што у значајној мери дефинише његов стил. Наведени су и карактеристични примери из других Шуманових дела, а као репрезентативни, консултовани су и аудио записи ученика Кларе Шуман. У наставку су помно анализирани бројни примери флексибилности временске организације у виолинским сонатама, уз упоређивање појединих аудио записа. У седмом поглављу сагледана је проблематика фразирања. Кандидаткиња дефинише сопствени интерпретативни приступ овом елементу фактуре, анализира опште одлике Шумановог стила о фразирању наводећи примере из других композиција, а потом открива прегршт занимљивости у сонатама за виолину и клавир са овог аспекта. Изузетно иновативан сегмент уметничког истраживања садржан је у потпоглављу о метричким дисонанцама и артикулацији метро-ритмичких дисонанци. На основу дела Харалда Кребса, који уводи појам „метричке дисонанце“ и организује класификацију истих, Јасна Туцовић зналачки анализира ове, често скривене и недовољно освешћене нивое и контексте фактуре соната за виолину и клавир. У поглављу *Тонско обликовање* наведени су документовани изводи о генералним ставовима Роберта Шумана о односу ка тонској организацији. Представљене су карактеристике инструмента из средине 19. века и сугерисани могући начини обликовања елемената интерпретације на савременом инструменту. Кандидаткиња је аргументовано, детаљно и прецизно дефинисала интерпретативна решења у потпоглављима о звучним плановима, акцентуацији и артикулацији, као и о проблему педализације, увек имајући у виду тонску организацију целокупног камерног ансамбла. Након језгровитог закључка, наведена је литература која обухвата 44 јединице на српском, енглеском, немачком и руском језику. Следи списак референтних нотних извора, списак референтних аудио издања, а потом су наведени остали аудио и аудио-визуелни извори.

Уметничка презентација

Уметничка презентација у оквиру докторског уметничког пројекта кандидаткиње Јасне Туцовић „Чиниоци интерпретације соната за виолину и клавир Роберта Шумана из перспективе пијанисте“ одржана је 6. октобра 2015. године у сали Музичке школе „Корнелије Станковић“ у Београду. Презентација је реализована у сарадњи са виолинистом Богданом Божовићем, а на програму су биле све три сонате Роберта Шумана за виолину и клавир. У првом делу концерта изведене су соната опус 105 и постхумно издата соната са ознаком WoO2, док је у другом делу изведена соната из опуса 121.

Јасна Туцовић и Богдан Божовић су уметници великог искуства у тумачењу репрезентативних дела камерне музике на нашим и иностраним концертним подијумима. Њихову интерпретацију интегралних дела Роберта Шумана за дуо виолина-клавир одликовала је компактност у тонском смислу и идејна доследност у креирању богатих карактерних елемената. Изузетан афинитет уметника ка Шумановој музици и његовом јединственом емотивном свету резултирали су понирањем и ослушкивањем тананих линија раскошне фактуре музичког текста, еластичним агогичким кретњама и непрестаном разменом изражајних импулса. Посебан квалитет, неопходан за врхунску интерпретацију музике Роберта Шумана, представља способност препознавања и успешног предочавања неправилности и „померања“ у метричком смислу, што је било веома пластично представљено у тумачењу Јасне Туцовић и Богдана Божовића. Са подједнаком убедљивошћу, уметници су обликовали како интимне ставове – својеврсне минијатуре, тако и грандиозне ставове великог обима и драматске снаге.

Сви интерпретативни елементи дефинисани су на основу аналитичког проучавања текста и упутстава композитора, односно обимног истраживања које је кандидаткиња уобличио у склопу писаног дела докторског уметничког пројекта. У том смислу, изразито свеже и иновативно је деловало тумачење прве Шуманове сонате, која се често изводи на темељу инертних навика извођачке праксе, далеко од изворне ауторове замисли и уз игнорисање јасних ознака и упутстава композитора. Јасна

Туцовић и Богдан Божовић су доследно пратили метрономске ознаке Роберта Шумана, артикулацијске симболе и ознаке за фразирање, па је интерпретација одавала утисак „осветљавања“ фактуре из потпуно новог угла. Проток времена сагласан упутствима из првог издања условио је и креирање сасвим нових карактерних црта (превасходно у финалу сонате) и истицање профилисаних линија раскошне фактуре првог става.

Оба уметника у склопу два су музичари велике тонске палете на својим инструментима са изразитим афинитетом ка обликовању интимних линија у пиано нијансама. Сталним ослушкивањем и усаглашавањем тонских линија, успели су да у сваком тренутку остваре нову звучну димензију, односно боју ансамбла. У том смислу посебно је импоновао баланс деоница виолине и клавирског баса у Интермецу из последње сонате, чије тумачење захтева врхунску тонску освешћеност и контролу. Посебан захтев у својеврсном „дешифровању“ недоречености у појединим елементима фактуре, креирању разноврсних артикулационих средстава и организовања јединственог музичког тока кроз опречне карактерне сегменте, представљала је веома успела интерпретација варијационог трећег става друге сонате.

Одлика врхунских музичких уметника представља способност да тумачење свих брижљиво планираних елемената добије нови смисао и облик у тренутном надахнућу и горљивом настојању да слушаоце „увуку“ у идејни свет композитора. Управо ова одлика Јасне Туцовић и Богдана Божовића учинила је да интерпретација све три Шуманове сонате буде остварена као јединствени музички ток. Тиме је остварен убедљив драматуршки план, не само на нивоу појединачних циклуса, него и на плану целокупног Шумановог опуса за виолину и клавир, који је, на крају крајева, целокупан настао у релативно кратком временском периоду. Посебно наглашен интерпретативни импулс био је уочљив у првом ставу треће сонате. Након префињеног, филигранског фантазијског света интима сонате опус 105, великом драматуршком снагом деловао је слободан, готово импровизаторски импулс у отварању последње сонате. Значајан квалитет уметника препознат је у способности креирања логичног музичког тока у смени карактерно разноврсних целина, односно у давању „енергетског импулса“ и отклона од истога, што је нарочито успешно креирано у другом и трећем ставу прве сонате, другом ставу друге и у Интермецу треће сонате. Једна од основних идеја кандидаткиње Јасне Туцовић била је да својим докторским уметничким пројектом

оповргне ставове о последњим Шумановим делима као плодовима „менталне исцрпљености“ и „нестајања креативне снаге“. Управо упечатљивом интерпретацијом, кандидаткиња је у сарадњи са Богданом Божовићем дала највећи допринос довођењу у питање овог дубоко увреженог мишљења, чија је последица и то да је трећа соната издата тек сто година након композиторове смрти и да је ретко део концертних програма. Јасна Туцовић и Богдан Божовић су у потпуности успели да остваре убедљив и садржајан музички ток, креирају разноврсне карактерне сегменте и кохерентно уобличе неуобичајене елементе фактуре, попут коде финала или инструментално захтевног трећег става, које су извели са врхунском прецизношћу.

Јасна Туцовић се у тумачењу Шуманових соната за виолину и клавир представила као пијанисткиња префињеног односа ка тонском нијансирању, детаљна у тумачењу разноврсних артикулацијских ознака и веома осмишљених и умешних решења у педализацији. Посебно импонује њено настојање да поједине Шуманове ознаке намењене клавиру из 19. века протумачи на иновативан начин како би на савременом инструменту био остварен адекватан ефекат.

Оцена остварених резултата и критички осврт референата

Кандидаткиња Јасна Туцовић је у оквиру свог докторског уметничког пројекта свеобухватно анализирали разноврсне чиниоце интерпретације у склопу опуса Роберта Шумана за виолину и клавир из пијанистичког угла. Са подједнаком озбиљношћу и минуциозношћу реализовала је и писани део пројекта и уметничку презентацију, остварену у сарадњи са виолинистом Богданом Божовићем.

Као један од основних мотива приликом избора области истраживања, кандидаткиња је навела потребу оповргавања становишта по коме су касна дела Роберта Шумана неинспиративне и углавном неуспеле композиције, наводећи

разноврсна историјска изворишта оваквог схватања. Детаљном анализом фактуре соната за виолину и клавир из касног стваралачког периода, указивањем на значењски подтекст, квалитете композиционих поступака, мајсторство у третману инструменталних деоница, нијансе у многим елементима музичког текста, кандидаткиња је, према мишљењу комисије, у великој мери успела у остваривању поменуте намере. Свакако да је највећи допринос у том смислу дат путем убедљиве интерпретације у склопу уметничке интерпретације. Комисија нарочито има потребу да истакне усаглашеност резултата уметничког истраживања и реализације у смислу концертног извођења, посебно ако се има у виду да су се тиме Јасна Туцовић и Богдан Божовић успротивили појединим очекиваним устаљеним елементима извођачке праксе. Изношење јасног и аргументованог уметничког става и његова адекватна реализација кроз снагу уметничког израза представљају прави смисао спровођења уметничких пројеката на највишем нивоу студија.

Писани део докторског уметничког пројекта „Чиниоци интерпретације соната за виолину и клавир Роберта Шумана из перспективе пијанисте“ поседује прегледну структуру. Методологија уметничког истраживања је јасно објашњена и доследно спроведена. Кандидаткиња је подробно истражила Шуманов интерпретативно-естетички концепт, користећи разноврсне изворе, и обликовала корелациони систем између истог и разноврсних интерпретативних чинилаца. Комисија сматра да овакав аспект уметничког сагледавања представља посебан допринос развоју наше музичко-интерпретативне мисли, посебно имајући у виду његову доследну инкорпорацију у оквиру уметничке презентације.

Историјски контекст настанка и поимања дела за виолину и клавир Роберта Шумана сагледан је веома иновативно, посебно у смислу перцептивног односа ка трећој сонати великог немачког композитора. Кандидаткиња је установила веома пажљив критички однос ка сагледавању издања Шуманових композиција и успешно уочила и анализирала бројне недоумице у фактури последњег дела за наведени камерни ансамбл. Од посебног значаја је установљавање садржајних и значењских веза са другим остварењима Роберта Шумана, чиме је дат свеобухватан увид у његов естетички свет и дубоко интимни израз. Пројекат је значајно обогаћен консултовањем снимака соната два из различитих историјских периода, чиме је подробно сагледано

питање извођачких пракси, утицај на формирање музичке интуиције, као и питање рецептивних навика, односно степена инертности и оправданости са аспекта композиторових намера.

Чиниоци интерпретације су изнети садржајно и прегледно, при чему су елементи обликовања пијанистичких изражајних средстава у сваком тренутку постављени кроз призму елемената квалитетног камерног приступа. Јасна Туцовић истиче потребу откривања пута ка композиторовим аутентичним замислима кроз помну анализу музичког текста и консултовање биографског, естетичког и извођачког контекста стварања. Интерпретативни чиниоци су адекватно груписани и хијерархијски постављени. Поред минуциозног ишчитавања и сагледавања нивоа и нијанси музичког текста, комисија посебно истиче иновативност и свеобухватност у посматрању драматуршких и карактерних елемената као пресудних параметара у анализи и рецепцији Шуманове музике. Као посебан допринос интерпретативној мисли у области камерне музике, истиче се анализа метро-ритмичких специфичности у фактури камерних дела немачког композитора, начина њиховог откривања и могућих облика њиховог интерпретативног представљања. Једно од интигрантних питања у извођењу Шуманових соната, питање прецизних ауторових ознака за темпо и њихово занемаривање у историјској извођачкој традицији, подвргнуто је обимној анализи, уз артикулисање јасних извођачких ставова. Значајно је указивање кандидаткиње на одлике периодног инструмента и потребу прилагођавања појединих ознака приликом реализације на савременом клавиру.

У свим сегментима докторског уметничког пројекта очигледна је врхунска мотивисаност кандидаткиње и својеврсна повезаност са духовним и естетичким светом Роберта Шумана. Реализацијом овог пројекта дат је значајан импулс како у теоријском, тако и у интерпретативном смислу, у иновативном сагледавању Шумановог опуса за виолину и клавир и његових касних остварења уопште, ослобођеном од устаљених неоснованих становишта. Тиме је утрт пут ка присуству ових дела на нашим концертним сценама и отворенијем сагледавању њиховог квалитета и значења.

ЗАКЉУЧАК КОМИСИЈЕ

Јасна Туцовић спада у ред најпроминентнијих фигура наше сцене камерне музике. Дугогодишња сарадња са великим именима наше и иностране музике у оквиру разноврсних камерних ансамбала и интерпретација најзахтевнијих дела камерне литературе представљају одличну основу за реализацију докторског уметничког пројекта о интегралном опусу Роберта Шумана за дуо виолина-клавир. Уметничко истраживање о камерном опусу великог немачког композитора представља логичан наставак магистарског рада о његовим клавирским композицијама на трагу евидентне наклоности кандидаткиње Шумановом духовном свету и музичком изразу. Јасна Туцовић је свеобухватно сагледала и анализирала интерпретативне елементе са пијанистичког аспекта, у оквиру специфичних карактеристика ансамбла виолина-клавир, са веома иновативном компарацијом обликовања музичког израза на периодном и савременом инструменту. Кандидаткиња је аргументовано и прецизно представила закључке уметничког истраживања и одговарајућа пијанистичка решења. Садржајном и свестраном анализом разноврсних елемената музичке фактуре, указала је на изузетну слојевитост и уметничку вредност занемарених и стигматизованих касних Шуманових композиција, чиме је дала несумњив допринос напретку наше теоријске мисли о интерпретативним питањима. Својеврсном осветљавању касног Шумановог опуса највише је допринела убедљива уметничка презентација, са реализацијом интерпретативних решења у потпуном складу са претходно изнетим закључцима уметничког истраживања.

Комисија са задовољством предлаже Наставно уметничко научном већу ФМУ и Сенату Универзитета Уметности у Београду да прихвате писмени део и концертно извођење програма докторског уметничког пројекта кандидаткиње **Јасне Туцовић** и одреде термин за одбрану рада.

Београд, 12. 10. 2015. године

КОМИСИЈА:

доктор уметности Горан Маринковић, редовни професор ФМУ

доктор уметности Теа Димитријевић, ванредни професор ФМУ

доктор уметности Катарина Радовановић Јеремић, ванредни професор Филолошко –
уметничког факултета у Крагујевцу

доктор уметности Игор Лазић, доцент ФМУ

доктор уметности Дејан Суботић, ванредни професор ФМУ